

Dansk og N/T, 1.-3. klasse
Omfang: 1-3 lektioner

Faglig læsning x 14: Ugandas natur og dyr

I dette opgaveark finder du 14 ganske korte faglige tekster om Ugandas bjerge, savanne og dyreliv. Med en lav lix egner de sig godt til faglig læsning i 2. og 3. klasse. Gode læsere i 1. klasse kan også være med.

Teksterne er også en god anledning til at tale om de forskellige teksttypers formål. Teksterne er udarbejdet af pædagogisk konsulent Ole Haubo Christensen, VIA Center for undervisningsmidler, og biolog Jørn Madsen, WWF Verdensnaturfonden.

Inspiration til læringsmål

- Eleverne kan læse og forstå alderssvarende faglige tekster om natur og dyreliv i Uganda.

Inspiration til tegn på læring

- Eleverne kan mundtligt og skriftligt svare på spørgsmål på baggrund af faglig læsning af enkle tekster.

Kompetencer og målpår

Kompetenceområder	Kompetencemål	Færdigheds- og vidensmål
Dansk efter 2. klasse		
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	Tekstforståelse 1: Eleven kan gengive hovedindholdet af tekster til klassetrinnet / Eleven har viden om fortællende og informerende teksters struktur
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	Tekstforståelse 2: Eleven kan kombinere tekst og baggrundsviden til at skabe sammenhængende forståelse / Eleven har viden om samspillet mellem tekstens informationer og læserens viden
Dansk efter 4. klasse		
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	Forberedelse 2: Eleven kan formulere enkle læseformål / Eleven har viden om oplevelseslæsning og faglig læsning

Natur/teknologi efter 2. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller	Faglig læsning og skrivning 1: Eleven kan orientere sig i en enkel fagtekst / Eleven har viden om enkle naturfaglige teksters formål
Natur/teknologi efter 4. klasse		
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger	Faglig læsning og skrivning 1: Eleven kan læse og skrive enkle naturfaglige tekster / Eleven har viden om enkle naturfaglige teksttypers formål og struktur

Sådan gør I

Teksterne kan bruges som frilæsning, men I kan også danne små grupper i klassen, hvor eleverne læser op for hinanden, og hvor de sammen svarer på spørgsmålet, som hver tekst afsluttes med. Efterfølgende kan I lave en opsamling i klassen, hvor hver gruppe fortæller, hvad de har svaret. Tal også om, at der findes forskellige typer af tekster og om formålet med dem.

- Hvad er formålet med en fagtekst?
- Hvilke fagtekster har I læst?
- Hvad er formålet med en skønlitterær tekst?
- Hvilke skønlitterære tekster har I læst?
- Hvad er formålet med en instruerende tekst (madopskrifter og samle-vejledninger).
- Hvilke instruerende tekster har I læst?

Tekster i dette opgaveark:

1. Skov
2. Gletsjer
3. Savanne
4. Søer
5. Regn-tid og tør-tid
6. Rov-dyr
7. Plante-æder
8. Ådsels-æder
9. Bjerg-gorilla
10. Elefant
11. Løve
12. Leopard
13. Krokodille
14. Flodhest

Skov

Uganda har meget skov.
Der er 450 slags træer i Ugandas skove.
Der lever også mange slags dyr.

Bjergene i Uganda er også dækket af skov.
I nogle af de skove lever de store gorillaer.

Folk henter træ i skoven.
Så fælder de nogle af træerne.
De jager også dyr.
Hvert år forsvinder der skov i Uganda.

Hvilke træer kender du navnene på?

Skriv her:

Gletsjer

Uganda har mange bjerge og vulkaner.

Der er koldt på toppen af de højeste bjerge.
Her ligger der is og sne.

Nogle steder er der store gletsjere.
Det er store floder af is.

De bevæger sig meget langsomt.
Nogle gletsjere er ved at smelte væk.
Det er, fordi det er blevet varmere.

Kender du navnet på et bjerg med is på toppen?

Skriv her:

Savanne

Savannen er dækket af græs.
Der er også en hel del buske.
Der er kun få træer.
Der er flere store savanner i Uganda.

Der lever mange vilde dyr på savannen.

Nogle dyr æder andre dyr.
Dem kalder vi for rovdyr.

Andre dyr lever kun af planter.
Dem kalder vi for plante-ædere.

Kender du nogle dyr, der lever der på savannen?

Skriv her:

Søer

Uganda har mange søer.
Den største hedder Victoriasøen.
Det er Afrikas største sø.
I søen er der krokodiller og flodheste.

Der bor mennesker ved søen.
Mange af dem lever af at fiske.

Der er myg ved søen.
De kan smitte mennesker med malaria.
Så bliver man syg og får feber.
Mange myg bliver spist af andre dyr.

Hvile andre dyr, tror du, der lever ved søen?

Skriv her:

Regn-tid og tør-tid

På savannen er der både regn-tid og tør-tid

I regn-tiden:

I regn-tiden regner det meget.

Nu er der masser af mad og vand til plante-ædere.

Så kan plante-æderne leve spredt over det hele.

Derfor kan de let gemme sig.

Mange rov-dyr har svært ved at finde bytte-dyr nu.

Bytte-dyr er de dyr, som rov-dyrene æder.

I tør-tiden:

I tør-tiden regner det næsten ikke.

Meget græs og mange buske visner.

Nu har plante-æderne svært ved at finde mad og vand.

Dyrene må samles ved vand-huller for at finde vand.

Her ligger rovdyrene på lur.

Nu har de let ved at finde deres bytte.

Vand-hullerne tørrer ofte ud. Så må dyrene vandre langt.

Nogle dør af tørst.

Hvad hedder årstiderne i Danmark?

Skriv her:

Rov-dyr

Rov-dyr æder andre dyr.
De jager og dræber dem.
Det virker grusomt.

Men rov-dyr gør også nytte.
De fanger svage dyr.
Svage dyr har svært ved at klare sig.

Der er mange store rov-dyr på savannen.
Løver, geparder, hyæner og ørne er alle rov-dyr.
Odderen er også et rov-dyr.

Rov-dyrene jager ikke de samme dyr.
Rov-dyr behøver ikke mad hver dag.

Hvilke andre rov-dyr kender du?

Skriv her:

Plante-æder

Plante-ædere æder kun planter.
På savannen er der mange plante-ædere.

Elefanter og bøfler er plante-ædere.
Zebræen, gazellen og giraffen er også plante-ædere.

Dyrene deles om føden.

Zebræen har gode tænder.
Den æder alt, hvad der er grønt.
Den kan både æde græs, blade og tynde grene.
Zebræen æder helst langt græs.

Gazellen æder græs og lave kviste.
Giraffen æder blade og kviste højt oppe i træerne.

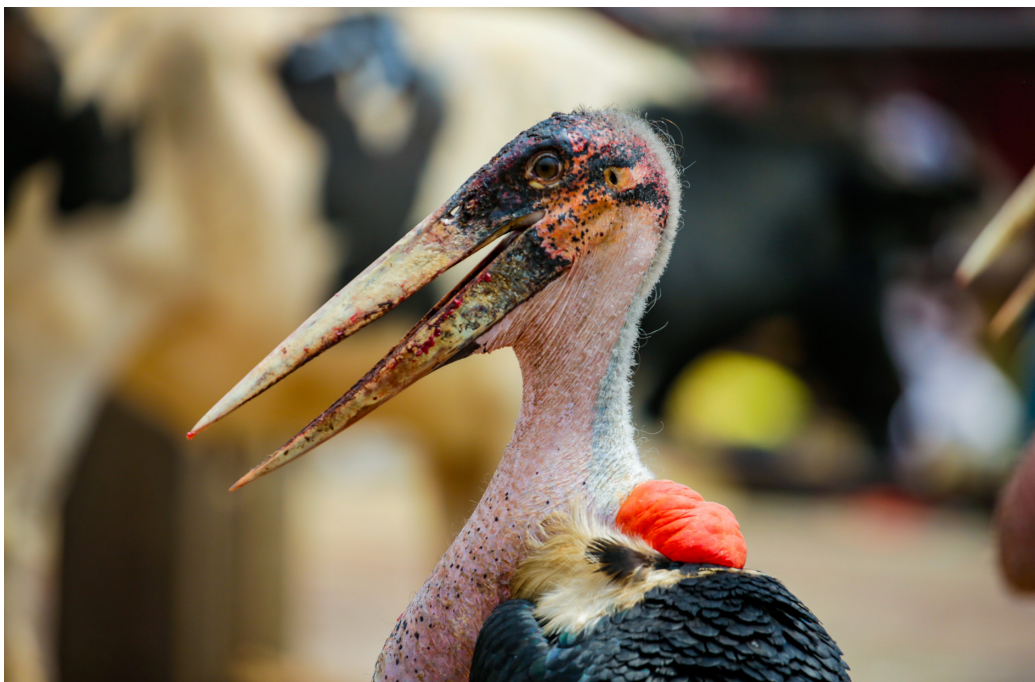
Plante-ædere æder mange timer hver dag.

Hvilke andre plante-ædere kender du?

Skriv her:

Ådsel-æder

Ådsel-ædere lever af døde dyr.
De fanger dem ikke selv.
De leder efter døde dyr eller stjæler dem fra rov-dyr.

Et dødt dyr kalder man et ådsel.

Der er mange ådsler i tør-tiden.
Vandhullerne tørrer ud og planterne dør.
Dyrene på savannen sulter og tørster.
Så dør nogle af dem.

Hyæner er både rovdyr og ådsel-ædere.
Hyæner kan æde næsten alt.
De æder også knogler.

Fugle som gribbe og marabu-storke er også ådsel-ædere.

Hvad er din livret?

Skriv her:

Bjerg-gorilla

Bjerg-gorillaer lever højt oppe i bjergene.
Her kan det være meget koldt.
Gorillaen har en tyk pels.

Gorillaen lever af planter.
En han kan æde næsten 20 kilo om dagen.

En han kan veje mere end 200 kilo.
En hun kan veje næsten 100 kilo.

Gorillaer lever i små familier.
Nogle familier er vant til at få besøg af turister.

Der er kun lidt mere end 1.000 bjerg-gorillaer i hele verden.

Hvor meget vejer du?

Skriv her:

Elefant

Elefanten er verdens største dyr på land.
Hannen er størst.
Den kan blive 4 meter høj.

Hunnen er gravid i 22 måneder.
Det er næsten 2 år.
Hun føder kun én unge hver gang.
Ungen vejer 100 kilo.

Snablen er en del af snuden.
Den kan blive 2 meter lang.

Elefanten æder græs.
Den plukker græs med sin snabel.
Den kan også æde blade, grene og frugt.

Elefanten æder 150 kilo hver dag.
Den æder det meste af dagen.

Hvor mange gange spiser du om dagen?

Skriv her:

Løve

Løver lever sammen i flokke.
I en flok kan der være 2 til 4 voksne hanner.
I en flok kan der være 10 til 15 hunner og unger.
Løver er rov-dyr.
De æder kun kød.

Det er hunnerne, der jager og dræber byttet.
De sniger sig ind på byttet.
Til sidst løber de og springer på byttet.

Hannerne æder først.
Så er det hunnernes tur.

Til sidst får ungerne mad.
Er der ikke kød nok, så sulter ungerne.

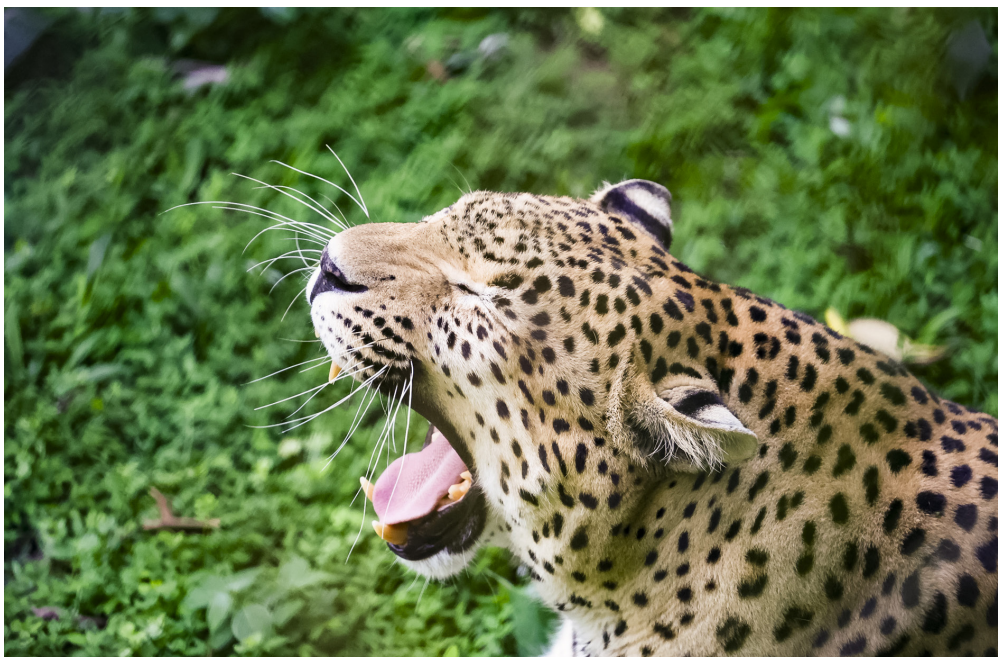
Løver jager mange store dyr.
De jager helst gnuer, zebraer og antiloper.
De jager også giraffer og bøfler.
De kan også jage harer og krybdyr.

Hvor mange er der i din nærmeste familie?

Skriv her:

Leopard

Leoparden er et katte-dyr.
Den lever både i skoven og på savannen.
Pelsen er gul med mørke pletter.
Den kan være svær at se i skyggerne.

Leoparden er også et rov-dyr.
Den jager mest aber, svin og antiloper.
Hyæner stjæler nogle gange dens bytte.

Leoparden er god til at klatre.
Den gemmer tit sit bytte oppe i træer.

Hun-leoparden får 2 til 4 unger.
De bliver sammen i 2 år.
Hannerne lever alene.

Kender du andre store kattedyr?

Skriv her:

Krokodille

En krokodille kan veje næsten 1.000 kilo.
Krokodiller lever i søer og floder.
De kan også sole sig inde på bredden.

Krokodiller æder alle slags dyr.
Store krokodiller æder mest antiloper.
De fanger dyr, som står og drikker.

Krokodillen gemmer sig i vandet og sniger sig tæt på.
Den griber byttet med sine stærke kæber.
Den trækker byttet ud i vandet.

Hunnen kan lægge op til 100 æg.
Hun passer på æg og unger.
De små unger er kun 30 cm lange.

Hvilke fjender har krokodillen?

Skriv her:

Flodhest

Flodheste lever i søer og floder.
Om natten æder de græs inde på land.
De kan både svømme og løbe hurtigt.
De lever i store flokke.

En stor han kan veje 2.000 kilo.
En nyfødt unge vejer 50 kilo.

En voksen flodhest har næsten ingen fjender.
Den er meget stærk.
Den kan finde på at angribe krokodiller.

Den kan også angribe mennesker.
Dens hjørne-tænder kan blive 50 cm lange.

Hvor mange tænder har du?

Skriv her:
